

דף לז.

עין משפט א.

הר"מ סימן ששה פעיף ב

ב. ג. שנים שתבעו אחד וכל אחד מהם אומר לו גזלתני מנה, והוא משיב אמת שגזלתי אחד מכם מנה ואיני יודע למי, חייב לשלם לכל אחד א מהם מנה.

הגה: גזל משניים לאחד מנה ולשני מאתים וכל אחד תובע ששלו מאתים, והוא אינו יודע למי גזל המאתים נותן לכל אחד מאתים ב.

הגה: גזל לאחד ואינו יודע אם החזיר לו אע"פ שאין מי שתובע אותו חייב לשלם לו אם בא לצאת י"ש ב, אבל אם אמר לאחד איני יודע אם גזלתיך אם לאו אפי' בבא לצאת י"ש אינו חייב.

עין משפט ב.

הר"מ סימן ש פעיף א

א. שנים שהפקידו אצל אחד, זה מאה והשני מאתים, וכל אחד משניהם אומר אני הוא שהפקדתי המאתים והשומר אומר איני יודע, ישבע כל אחד מהם ד שהפקיד מאתים ויתן לכל אחד מאתים מפני

א. מברייתא שם, והיינו אחר שישבע כל אחד מהם. ש"ך ס"ק ו'.

ב. שם בגמ' וגם כאן אחר שישבע כל אחד, כ"כ רי"ו בנתיב ל"א ריש ח"ד.

ואם גם הם אינם יודעים של מי המאתים, יהיה מונח בידו עד שיבא אליהו, כ"כ רי"ו שם, ומה שלא אומרים חולקין בניהם בכה"ג משום שודאי ישנו אחד רמאי שתובע מנה ודאי והיה לו ג"כ לדעת על המנה השני, וכיון שכל אחד אומר על המנה השני איני יודע ודאי אחד רמאי בכך, וע"כ אין אומרים שחולקין בניהם, ולפ"ז אם שניהם אומרים שאינם יודעים כלל מהגזילה הדין שחולקין בניהם. ש"ך ס"ק ז'.

ג. ממשנה בב"ק קי"ח ע"א. ועיין בסי' ע"ה סעיף י'.

ד. בב"מ ל"ז ע"א במשנה, ולא דומה לטוענו ק' לי בידך ומשיב לו חמשים אני יודע בודאי שיש לך ונ' איני יודע שמשלם מאה בלא שבועה כמבואר בסי' ע"ה סעיף י"ג, דכאן הדבר ברור שבפשיעתו הוא הפסיד מאה לאחד שלא כדין, וע"כ בדין הוא שיטלו שניהם מאתים בשבועה, כ"כ הרשב"א שם בב"מ על המשנה, ועוד שדין זה כאן אפי' באומר לכל אחד הילך מאה אינו נפטר.

ומה שנסבע כל אחד מהם היינו בנקיטת חפץ. ש"ך ס"ק ב'.

שפשע, שהיה לו לכתוב שם כל אחד על הכיס שלו^ה, אבל אם שניהם אינם תובעים אותו בכרי על המאתים, אם בא לצאת ידי שמים חייב לכל אחד משניהם מאתים, ובדיני אדם פטור^ו.

א. ב. הביאו לו שניהם כאחד שלוש מאות בכיס אחד^ז ובאו לתבוע וכל אחד אומר שלי המאתים נותן מאה לזה ומאה לזה והשאר יהיה מונח אצלו^ח לעולם, או עד שיודה האחד לחבירו, שהרי אומר להם כיון שראיתי שאינכם מקפידים זה על זה והבאתם בכיס אחד, לא הטרחתי עצמי לידע ולזכור תמיד מי בעל המאה ומי בעל המאתים, ואפי' לצאת ידי שמים פטור.

הגה: וי"א דאם תבעו^ט אותו כל אחד מאתים חייב לצאת י"ש גם במקרה זה.

ח"מ סימן ש פעיף ב

עין משפט ג.

ב. ג. הפקידו שנים אצלו שני כלים אחד גדול ואחד קטן, וכל אחד אומר שלי הגדול ישבעו שניהם ויתן הגדול לאחד מהם ודמי הגדול לשני^י, וישאר לו הקטן, ואם הביאו אותם בחבילה אחת נותן הקטן

ה. ואין די בזה שיכתוב על כיס בעל המאתים שזה שלו, שעדיין יש פשיעה דשמא יבוא שלישי לתבוע הכיס שיש בו מאה. סמ"ע ס"ק ב'.

ו. שיכול לומר דיקדקתי מי בעל המאתים ושכחתי, והראיה שגם הם שכחו ממה שלא תבעו אותי. סמ"ע ס"ק ג'.

ואם לא תובעים אותו אפי' בשמא, הק' הנותרים חולקין שאין כאן רמאי. ש"ך ס"ק ה'.

ז. רמב"ם פ"ה משאלה הלכה ד' וכאוקימתא דרבא שם וכך גירסת הרי"ף שם, ולפי דבריהם כל שלא הפקידו בכיס אחד אע"פ שהפקידו זה בפני זה הו"ל כאילו הפקידו זה שלא בפני זה והיה לשומר לדייק, אבל גירסת רש"י ותוס' והרא"ש העיקר אם הפקידו זה בפני זה אין על השומר לדייק. סמ"ע ס"ק ה'.

ח. וי"א דיהיה מונח בכי"ד, בכ"י בשם תלמידי הרשב"א, והרמ"א, וכ"כ התוס' בב"ק ק"ג ע"א.

ולא אמרינן חולקין כיון שתבעו אותו ודאי שישנו רמאי. ש"ך ס"ק ח'. וצריך השומר לישבע היסת שאינו יודע שהרי כל אחד תבעו בכרי, ואפי' רוצה להניח המנה הג' בכי"ד צריך לישבע שבועה זו שאינו יודע. ש"ך ס"ק ט'.

ולעולם, היינו עד שיבוא אליהו או עד שירצו לחלוק המנה הג' בניהם. סמ"ע ס"ק ז'.

ט. הטור והרא"ש, ואם תבעו אותו פטור לכו"ע גם לצאת י"ש. ש"ך ס"ק י"ג.

י. שם במשנה בב"מ ל"ז ע"א וכרבא וכת"ק.

ומה שכתב המחבר בסי' רכ"ב סעיף ב' שאם לקח מאחד מבין חמשה ואינו יודע ממי קנה

את הספרים "דף היומי עין משפט על הדף" ו"מנחת אשר", של הרב מ. אלחודר שליט"א אב"ד בירושלים מעוטרים בהסכמותיהם של גדולי ישראל, ניתן להשיג בהוצאת "כתרים" בטלפון 02-5712225 או 0584150477 email: minchat.aaa@gmail.com

לאחד ודמי הקטן לשני והגדול יהיה מונח עד שיודה האחד לחבירו או עד עולם.

עין משפט ד.ה.

ח"מ סימן ש פעיף א

עיין לעיל עין משפט ב

עין משפט ו.

ח"מ סימן שסה פעיף ב

עיין לעיל עין משפט א

דף לז:

עין משפט א.

ח"מ סימן שסה פעיף א

א. הגוזל אחד מחמשה ב ואינו יודע מאיזה מהם גזל וכל אחד אומר אותי גזל אע"פ שאין שם עדים שגזל, כל אחד מהם נשבע ל שזה גזלו ומשלם הגזילה לכל אחד ואחד מ.

עין משפט ב.

ח"מ סימן רפ פעיף י

ט. נפל הבית עליו ועל אמו, ויורשי הבן אומרים האם מתה תחילה,

הדבר ובאו כל החמשה ותובעים אותו שמניח מעות המקח בבי"ד ומסתלק עד שיודו לאחד, י"ל דשאני במקח עומד להפרע מיד ולא היה לו לדייק כל כך ממי קנה, אבל בפקדון שהוא לאחר זמן נקרא פשיעה מה שלא כתב המפקיד על כיסו של כל אחד, וכ"כ בנ"י, סמ"ע ס"ק י"א.

כ. מחלוקת דר"ט ור"ע במשנה ביבמות קי"ח ע"ב, ופסק הרמב"ם בפ"ד מגזילה הלכה ט' כר"ע דהלכה כמותו מחבירו, וכאן החמשה יודעים שגזלם ותובעים אותו, לא כן בסעיף ב' שהם לא ידעו דבר עד שהודיע להם. וכעין זה בסי' ע"ו לענין הלואה ובסי' ש' לענין פקדון.

ל. היינו בנקיטת חפץ כנשבעים ונוטלים ואע"פ שאין הגזלן טוען כנגדו ברי שלא גזלו, מ"מ כיוון שברי שלא גזל אלא אחד מהם והרי כולם באים ליטול, הטילו חז"ל עליהם שבועת הנוטלין. סמ"ע ס"ק ב'.

מ. והש"ך בס"ק ב' הביא דבעל המאור פסק כר"ט דמניח הגזילה בניהם ומסתלק, ואע"פ שהרמב"ן במלחמות השיג עליו מ"מ המעיין היטב יראה שאין הוכחה לסתור דבריו, והסיק אף דרוב הפוסקים פסקו כר"ע מ"מ מצי הגזלן לומר קים לי כבעל המאור ורב האי גאון והראב"ד דמניח בניהם ומסתלק.

ויורשי האם אומרים שהבן מת תחילה מעמידים הנכסים בחזקת יורשיה^א שהם יורשים ודאים^ב.
ה"ה בנפל הבית עליו ועל בתו הנשואה שנכסי האב בחזקת יורשי האב, ואין בעל הבית יורש בהם כלום.

עין משפט ג.ד. חו"מ סימן ש פעיף ד

ה. שנים שהפקידו שתי בהמות אצל רועה ומתה אחת מהן ואינו יודע של מי היתה הרי זה ישלם לשניהם^ע, ואם הפקידו בעדר שלו שלא מדעתו^פ הרי זה מניח הבהמה שנותרה בניהם ומסתלק, ותהיה מונחת עד שיודה האחד לחבירו או עד שירצו לחלק אותה.

ג. שאין הבן יורש את אמו בקבר להנחיל לאחיו מן האב, ולא האשה יורשת את אביה בקבר להנחיל לבעלה, ופסק הרמב"ם בפ"ה מנחלות הלכה ו' כר"ע במשנה ב"ב קנ"ח ע"ב וכדמפרש אב"י שם הואיל והוחזקה הנחלה באותו שבט. באר הגולה אות ס'.
ס. והטור כתב דלא שנא אם היה לה עוד בן לאם מאיש אחר לא שנא אין לה בן מאיש אחר, יורשיה קודמין. סמ"ע ס"ק כ"ג.
ע. אחר שישבעו, דבזה אין חילוק אפי' הפקידו יחד ומקושרין יחד שבזה אין לו שום התנצלות לומר ראיתי שאינכם מקפידים שכל אחד יכול לומר מה היה לי לעשות שלא היה בידי לשמור עצמי מרמאות שגם אם היינו מפקידים הבהמות זה שלא בפני זה, יראה השני את הבהמה במרעה בשדה ויבוא ויאמר זו שלי היתה. וכ"כ התוס'. סמ"ע ס"ק י"ד.
פ. ולאו דוקא שלא מדעתו, אלא שלא בראייתו של הרועה דאז לא היה לו למידק. סמ"ע ס"ק ט"ו.